

Inleiding

De voornaamste betekenis van de ruwe brokken poëzie, in vroege IJslandse literatuur bewaard, zal nu door niemand meer betwist worden, maar er bestond tot voor kort een buitengewone onverschilligheid ten opzichte van de godsdienstige overlevering en mythische leer die zij behelzen.

De langdurige verwaarlozing van deze kostbare herinneringen aan onze heidense voorvaders is niet de schuld van het materiaal, waarin alles wat van hun godsdienstige geloofsvoorstellingen over is, is besloten, want men kan veilig beweren dat de Edda even rijk is aan de eigenaardigheden van nationale roman en van rasverbeelding, hoe ruw dan ook, als de meer bevallige en idyllische mythologie van het zuiden. Ook ligt het niet aan een zekere wreedheid in de opvatting van de goden zelf, want hoewel zij niet mogen reiken tot grote geestelijke hoogten, beweren in de eerste plaats kenners van de IJslandse letterkunde dat zij zich verheffen breed en massief als de Scandinavische bergen. Zij tonen *een geest van overwinning, die meer is dan brute kracht, die meer is dan het stoffelijke alleen, een geest die strijdt en overmeestert*¹. *Zelfs waar een deel van de stof van hun mythen aan anderen is ontleend, hebben de Noren hun goden een edele, fiere, grote geest gegeven en hen op een hoog standpunt geplaatst, dat geheel het hunne is.*² *Inderdaad, deze oud-Noordse zangen hebben een waarheid in zich, een innerlijke eeuwige waarheid en grootheid. Het is een grootheid, niet van lichaam en reusachtige afmeting alleen, maar een ruwe grootheid van ziel.*³

De invoering van het Christendom in het Noorden bracht mede de invloed van de klassieke rassen, en deze schaadde de aangeboren geest, zodat de vreemde mythologie van Griekenland en Rome een toenemend deel van de geestelijke toerusting van de noordelijke volken is geworden naarmate de letterkunde en overlevering van het land verwaarloosd zijn.

Ongetwijfeld heeft de Noordse mythologie een diepgaande invloed uitgeoefend op onze gewoonten, wetten en taal, en er is daarom een grote onbewuste inspiratie van deze op de Engelse letterkunde. De meest in het oog springende trekken van deze mythologie zijn een zeer bijzonder grimmige humor, die men in de godsdienst van geen ander ras vindt, en een duistere draad van tragiek die door het gehele weefsel loopt, en deze eigenaardigheden, de beide uitersten rakend, zijn in forse trekken op de Engelse literatuur geschreven.

Maar van bewuste invloed is er, vergeleken bij de rijkvloeiende stroom van Hellesen inspiratie, weinig te merken, en als wij ons keren tot de moderne kunst, is het verschil zelfs nog duidelijker.

Deze onverschilligheid is toe te schrijven aan vele oorzaken, maar allereerst aan het feit dat de godsdienstige geloofsvoorstelling van onze heidense voorvaders

¹ 'Noordse Mythology' Kauffman.

² 'Halliday Sparling'.

³ Carlyle 'Heroes and Heroworship'.

niet wezenlijk diep was geworteld. Vandaar het succes van de meer of minder overwogen politiek van de eerste christelijke zendelingen, die de heidense opvattingen wilden verwarren en ze in het nieuwe geloof wilden verstikken, waarvan men een belangwekkend voorbeeld heeft in het overbrengen naar het christelijk paasfeest van de attributen van de heidense godin Eastre, aan wie het in het Engels zelfs zijn naam ontleent. De Noordse mythologie werd op deze wijze tot staan gebracht eer zij haar volle ontwikkeling had bereikt, en de voortgang van het christendom bande haar ten slotte in het duister van vergeten dingen. Haar veel omvattend en ordelijk plan echter, in tegenstelling met de onsaamenhangende mythologie van Grieken en Romeinen, vormde de grondslag van een meer of min redelijk geloof, dat de Noren geschikt maakte om het onderricht van het christendom te ontvangen, en zo aan haar eigen ontbinding meewerkte.

De godsdienstige voorstellingen van het Noorden zijn niet nauwkeurig weerspiegeld in de oudere Edda. Inderdaad is ons in de Noordse literatuur slechts een travestie van het geloof van onze voorvaders bewaard. De primitieve dichter hield van allegoriseren, en zijn verbeelding vermeide zich tussen de scheppingen van zijn vruchtbare muze. *Zijn ogen waren gevestigd op de bergen, totdat de besneeuwde toppen menselijke gestalten aannamen en de reus van de rots op het ijs neerdaalde met zware stap; of hij wilde staren op de pracht van de lente, of de zomerse velden, totdat Freya met de schitterende halsketting, aankwam, of Sif met de wuivende gouden haren.*⁴

Wij horen niets van de offergebruiken en godsdienstige ritën, en alles is weggelaten wat geen stof levert voor artistieke behandeling. De zogenaamde Noordse mythologie kan men dus meer beschouwen als een waardevol relikwie van de Noordse dichtkunst in haar aanvang, dan als een uiteenzetting van de godsdienstige voorstellingen van de Scandinaviërs, en deze letterkundige fragmenten dragen veelvuldig het kenmerk van de overgangstoestand, waarin de verwarring van oud en nieuw geloof gemakkelijk is te zien.

Maar niettegenstaande de grenzen, door langdurige verwaarlozing gesteld, is het mogelijk ten dele een plan van de oude Noordse geloofsvoorstellingen te reconstrueren, en de gewone lezer zal veel profijt hebben van Carlyle's onderrichtende studie in *Helden en Heldenvereering*. 'Een verbijsterend, ondoordringbaar kreupelbos van leugens, verwarringen, onwaarheden en absurditeiten, dat het hele levensveld bedekt!'

Zo noemt hij ze, met goede reden, maar hij gaat verder en toont aan, met evenveel waarheid, dat in het hart van deze ruwe verering van een uit haar verband gerukte natuur een geestelijke macht uiting zoekt. Wat wij zonder eerbied onderzoeken, zagen zij met devotie aan, en, daar zij het niet begrepen, vergoddelijkten zij het onverwijld, zoals alle kinderen geneigd waren te doen in alle perioden van de wereldgeschiedenis. Inderdaad waren zij heldenvereerders naar het hart van Carlyle, en twijfelzucht had geen plaats in hun eenvoudige filosofie.

Het was de kindsheid van de gedachte, die staarde op een heelal vol goddelijk-

⁴ 'Noordelijke Mythologie', Kauffmann.

heid, en die hartelijk en oprecht geloofde. Een volk met ruime ziel dat in het donker zich strekte naar idealen, die beter waren dan zij zelf wisten. Ragnarok moest een einde maken aan hun goden, omdat zij waren gestruikeld van hun hogere standplaatsen.

Wij hebben aan een eigenaardig verschijnsel te danken, dat zoveel van de oude leer, als wij nog bezitten, is bewaard. Terwijl vreemde inlanders de Noordse taal bedierven, bleef zij vrijwel onveranderd in IJsland, dat van het vasteland uit door de Noormannen was gekoloniseerd, die erheen gevlucht waren om te ontkomen aan de onderdrukking van Harold Schoonhaar na zijn vernietigende overwinning van Hafrsfirth. Deze mensen brachten mede de dichtelijke geest die zich reeds geopenbaard had, en deze schoot nieuwe wortel in die dorre grond. Velen van de oude Noordse dichters waren uit IJsland afkomstig, en in de vroegste tijd van de christelijke jaartelling werd een grote dienst aan de Noordse letterkunde bewezen door de christenpriester, Saemund, die vlijtig samenbracht een grote massa heidense poëzie tot een verzameling, bekend als de Oudere Edda, en deze is de voornaamste basis van onze tegenwoordige kennis aangaande de godsdienst van de oude Noormannen. De IJslandse letterkunde bleef echter een verzegeld boek tot het einde van de achttiende eeuw, en heel langzaam heeft zij het sinds die tijd gewonnen op onverschilligheid, totdat er nu tekenen zijn dat zij eventueel tot haar recht zal komen. 'Het kennen van het oude geloof,' zegt Carlyle, 'brengt ons in nauwer en zuiverder betrekking tot het verleden – tot onze eigen bezittingen in het verleden. Want het ganse verleden is het bezit van het heden; het verleden had steeds enige waarheid, en is een kostelijk bezit.'

De veelbetekenende woorden van William Morris met betrekking tot de Volsunga Saga kunnen ook heel goed worden aangehaald bij wijze van inleiding tot deze hele verzameling *Mythen van de Noormannen*.

'Dit is de grote geschiedenis van het Noorden, die voor ons ras moet zijn wat het verhaal van Troje was voor de Grieken – voor ons hele ras eerst, en verder, als de verandering van de wereld ons ras niet meer heeft gemaakt dan tot een naam van hetgeen is geweest – ook een geschiedenis – dan moet zij voor hen die na ons komen niet minder zijn dan wat het verhaal van Troje geweest is, voor ons.'

Hoofdstuk I: Het Begin

Scheppingsmythen

Hoewel de Arische bewoners van Noord-Europa, overeenkomstig de vooronderstelling van enige gezaghebbende geleerden, oorspronkelijk van de hoogvlakte van Iran, in het hart van Azië, afkomstig zijn, hadden het klimaat en de omgeving van de landen, waar zij zich ten slotte vestigden, grote invloed op de vorming van hun vroegere godsdienstige opvattingen, alsook op de verandering van hun levenswijze.

De grootse en ruwe landschappen van Noord-Europa, de middernachtzon, de schitterende stralen van de noordelijke dageraad, de oceaan die zich voortdurend tot woede opzweept tegen de grote klippen en ijsbergen van de Poolcirkel, moest de bevolking niet minder levendig aandoen dan de bijna wonderbare plantengroei, het voortdurende licht, en de blauwe zeeën en luchten van hun korte zomertijd. Het is daarom niet heel vreemd dat de IJslanders bijvoorbeeld, aan wie wij de meest volledige herinneringen aan dit geloof te danken hebben, als zij rondom zich zagen, zich verbeeldden dat de wereld oorspronkelijk was geschapen uit een zonderling mengsel van vuur en ijs.

De Noordelijke mythologie is groots en tragisch. Haar voornaamste thema is de voortdurende worsteling van de weldadige natuurkrachten tegen de schadelijke, en dus is zij niet bekoorlijk en idyllisch als de godsdienst van het zonnige zuiden, waar de bevolking zich kan koesteren in een voortdurende zonschijn, en de vruchten van de aarde opgroeien, zodat men ze slechts te plukken had.

Het was heel natuurlijk dat de gevaren, waaraan men bloot stond op jacht en bij het vissen onder deze onbarmhartige hemel, en het lijden dat werd opgelegd door de lange, koude winters, als de zon nooit schijnt, onze voorvaders koude en ijs deden beschouwen als boosaardige geesten; en het was om dezelfde reden, dat zij met bijzondere voorliefde aanriepen de weldadige invloed van warmte en licht.

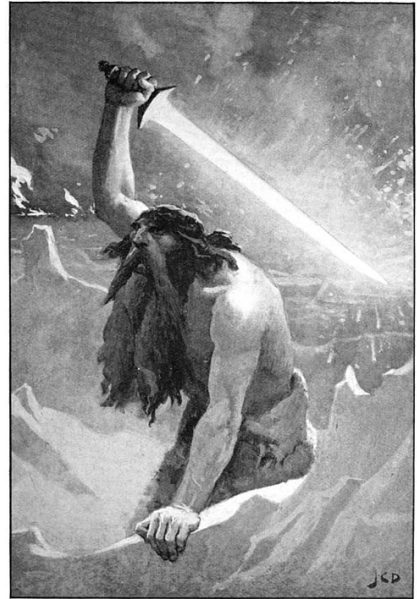
Wanneer men hen vroeg naar de schepping van de wereld, antwoordden de Noordse skalden of dichters, wier zangen in de Edda's en Saga's zijn bewaard, dat in het begin, toen er nog geen aarde was, noch zee, noch lucht, toen duisternis op alles rustte, er een machtig wezen bestond, genaamd Alvader, die zij vaag beseften als ongeschapen en onzichtbaar, en dat, wat hij wilde, gebeuren moest.

In het midden van de ruimte was, bij de aanvang van de tijd, een grote afgrond; Ginnunga-gap, de kloof van de kloven, de gapende golf, waarvan de diepten niet met een oog te peilen waren, daar zij in voortdurende schemering was gehuld. Benoorden deze plek was een ruimte of wereld, bekend als Niflheim, de woonplaats van mist en donker, en in het hart daarvan vloeide de onuitputtelijke bron Hvergelmir, de ziedende ketel, welks wateren twaalf grote stromen voedden: de Elivagar. Daar het water van deze stromen snel wegliep van zijn bron en de koude winden van de gapende golf ontmoette, verhardde het weldra tot grote blokken ijs, die neerrollden in de onmetelijke diepten van de grote afgrond met een voortdurend

gedruis als van donder.

Bezuiden deze donkere kloof, en vlak tegenover Niflheim, het mistgebied, was een andere wereld, met name Muspells-heim, de woonplaats van het oorspronkelijke vuur, waar alles warmte en licht was, en welke grenzen steeds bewaakt werden door Surtr, de vlammenreus. Deze reus zwaaide trots zijn blinkend zwaard en zond voortdurend grote stromen vonken uit, die met een sissend geluid op de ijsblokken vielen in den bodem van den afgrond, en ze ten dele door hitte deden smelten.

*Door Surtr, met zijn brandend zwaard
Werd zuid'lijk Muspels poort bewaard,
In stroom van meer dan aardse gloed
Vloeid' uit de kracht die leven doet.
Valhalla (J.C. Jones).*

Ymir en Audhumla

Toen de damp tot wolken rees, ontmoette hij de heersende koude en werd veranderd in rijm of rijp, die, laag op laag, de grote centrale ruimte vulde. Zo door de voortdurende werking van koude en hitte, en waarschijnlijk ook door de wil van de ongeschapene en ongeziene, ontstond tussen de ijsblokken van de afgrond een reusachtig wezen Ymir of Orgelmir (ziedende klei), de verpersoonlijking van de bevroren oceaan, en daar dit wezen uit rijm geboren was, werd hij Hrim-thurs of IJsreus genoemd.

*In vroeger tijd
toen Ymir leefde,
was zand, noch zee
geen golf die koelt;
geen aard' omlaag,
geen lucht omhoog;
één chaos 't al
en nergens gras.*

Saemunds Edda

Rondtastend in het donker op zoek naar wat voedsel, bemerkte Ymir een reusachtige koe, Audhumla (de voedster), die door dezelfde kracht als hij zelf was geschapen en uit dezelfde grondstoffen. Toen hij zich naar haar toe spoedde, merkte Ymir met vreugde op dat uit haar uier vier grote stromen melk vloeiden, die in ruime mate voedsel verstrekken zouden.

Aan al zijn behoeften was dus voldaan; maar de koe, rondziend naar voedsel op haar beurt, begon met haar ruwe tong het zout af te likken van een ijsblok in de buurt. Hiermee ging zij door totdat het haar van een god verscheen en dan het hele hoofd opdook uit zijn ijzige omhulsel, totdat langzamerhand Buri (de voortbrenger) er vrij uit te voorschijn stapte.

Terwijl de koe dus bezig was geweest, was Ymir in slaap gevallen, en terwijl hij sliep werden een zoon en dochter geboren uit de uitwaseming onder zijn oksel, en zijn voeten brachten de zeshoofdige reus Thrudgelmir voort, die, kort na zijn geboorte, op zijn beurt het leven schonk aan de reus Bergelmir van wie al de boze vorstreuzen afstammen. Men zegt van Hrim-thurs,

*Dat uit z'n oksel voort
een knaap, een meisje kwam,
dien wijzen Jötun
heeft voet met voet verwekt
een zeshoofdige zoon.*

Saemunds Edda

Odin, Vili en Ve

Toen deze reuzen het bestaan ontdekten van de god Buri en van zijn zoon Börr (geboren), die hij onmiddellijk ter wereld had gebracht, begonnen zij oorlog tegen hen te voeren, want daar de goden en reuzen vertegenwoordigden de tegengestelde machten van goed en kwaad, kon niet verwacht worden dat zij met elkaar in vrede zouden leven. De strijd duurde blijkbaar eeuwen, terwijl geen van beide partijen een beslist voordeel behaalde, totdat Börr de reuzin Bestla huwde, dochter van Bolthorn (doorn des kwaads), die hem drie geweldige zonen baarde, Odin (geest), Vili (wil) en Ve (heilig). Deze drie zonen hielpen hun vader onmiddellijk in zijn strijd tegen de vijandige vorstreuzen, en slaagden er eindelijk in hun meest dodelijke vijand, de grote Ymir, te verslaan. Toen hij levenloos ter aarde zonk, gutste het bloed uit zijn wonden in zulke stromen, dat het een grote zondvloed teweeg bracht, waarin zijn hele geslacht omkwam, behalve Bergelmir, die in een boot ontsnapte en met zijn vrouw naar de grenzen van de wereld ging.

*Gij deed verdrinken Ymirs gans' geslacht,
slechts niet Bergelmir, hij ontolood te scheep
uw zondvloed, uit hem 't reuzenvolk ontsprong.
Balder Dood*

Matthew Arnold

Hier vestigde hij zich en noemde de plaats Jötun-heim (het huis van de reuzen) en hier verwekte hij een nieuw ras van vorstreuzen die zijn antipathieën erfden, de strijd voortzetten en steeds bereid waren toe te snellen uit hun verlaten land en het gebied van de goden te verwoesten.

De goden, in de Noordse mythologie Aesir (pilaren en dragers van de wereld) genoemd, begonnen, toen zij zo getriomfeerd hadden over hun vijanden, en niet langer in voortdurende strijd waren verwickeld, rondom zich te zien met het voornemen de desolate aanblik van de dingen te verbeteren en een bewoonbare wereld te vormen. Na behoorlijk overleg rolden Börrs zonen het grote lijk van Ymir in de gapende afgrond, en begonnen de wereld te scheppen uit zijn verschillende samenstellende delen.

De schepping der aarde

Uit het vlees vormden zij Midgard (midentuin), zoals de aarde werd genoemd. Deze werd geplaatst precies in het centrum van de grote ruimte, en geheel in het rond omtuind met Ymirs wenkbrauwen als bolwerken of wallen. De vaste massa van Midgard werd omgeven met het bloed of zweet van de reus, dat de oceaan vormde, terwijl zijn beenderen de heuvels uitmaakten, zijn vlakke tanden de klippen en zijn gekrulde haren de bomen en allen plantengroei.

Zeer tevreden over de uitslag van hun eerste pogingen inzake de schepping, namen de goden nu de logge schedel van de reus en hingen hem behendig als hemelgewelf boven aarde en zee; daarna verstrooiden zij zijn hersenen door de ruimte er onder en vormden er de bevallige wolken uit.

*Uit Ymirs vlees
werd d'aard geschapen,
uit zijn bloed de zee,
uit zijn beend'ren de heuvels,
uit zijn haar boom en plant,
uit zijn schedel de hemelen,
en uit zijn brauwen
schiepen de goden
Midgard, het menschenkind ter woon;
maar uit zijn brein
werden de wolken zwaar
alle geschapen.*

Noordse Mythologie

Teneinde het hemelgewelf te steunen, plaatsten de goden de sterke dwergen, Nordri, Sudri, Austri, Westri, op zijn vier hoeken, met het bevel het op hun schouders te houden, en aan hen ontleenden de vier punten van het kompas hun tegenwoordige namen: Noord, Zuid, Oost en West. Om aan de dus geschapen wereld

licht te geven versierden de goden het hemelgewelf met vonken, afkomstig uit Muspells-heim, lichtpunten die gestadig schenen door het donker als schitterende sterren. De levendigste van deze vonken echter werden bewaard tot de vervaardiging van de zon en de maan, die in mooie gouden wagens werden gezet.

*En uit het vlammenland, waar Muspel heerst,
zond gij en haalde 't vuur, en schiep gij 't licht
van zon en maan en star, gij hing ze aan 't zwerk.
Delend de paden dus van nacht en dag.*

Balder Dood (Matthew Arnold)

Toen al deze toebereidselen gereed waren en de paarden Arvagr (de vroege ontwaker) en Alsvin (de snelle loper) ingespannen waren voor de zonnekar, plaatsten de goden, bang dat de dieren te lijden zouden hebben als zij in de buurt van de brandende sfeer kwamen, onder hun schoudergewrichten grote vliezen, gevuld met lucht of met een of andere verkoelende stof. Ook vormden zij het schild Svalin (de verkoeler), en plaatsten het voor de wagen om hen te behoeden voor de rechte stralen van de zon, die anders hen en de aarde tot as zouden hebben verbrand. Eveneens was de maanwagen voorzien van een snel paard, Alsvider (de al-sterke) geheten; maar er was geen schild nodig om het te beschermen voor de milde stralen van de maan.

Mani en Sol

De wagens waren klaar, de paarden ingespannen en ongeduldig om hun dagelijkse ronde te beginnen, maar wie zou hen langs de rechte weg sturen? De goden keken om zich heen, en hun aandacht werd getrokken door de twee mooie spruiten van de reus Mundilfari. Hij was heel trots op zijn kinderen en had hen naar de pas geschapen bollen Mani (de maan) en Sol (de zon) genoemd. Sol, de Zonnemaagd, was de vrouw van Glaur (gloed) die blijkbaar een van Surtrs zonen was.

De namen bleken gelukkig gekozen, toen aan broer en zuster de besturing van de paarden van hun twee naamgenoten waren toevertrouwd. Nadat zij goede raad hadden gekregen van de goden, werden zij naar de lucht gebracht, en vervulden dagelijks de hun opgelegde plichten en stuurden hun paarden langs de hemelpaden.

*Weet dat Mundilfari genoemd
Vader wordt van maan en zon;
eeuwen, eeuwen gaan voorbij
en zij duiden maand en dag.*

Hávamál

Vervolgens riepen de goden Nott (nacht), een dochter van Norvi, een van de reuzen, en vertrouwden haar de zorg over een donkere kar, getrokken door een zwart paard Hrim-faxi (vorst-maan), uit wiens golvende manen dauw en rijp op aarde vielen.

*Hrim-faxi is het zwarte paard
dat van 't oosten brengt de nacht,
zwaar van liefdevreugd die stroomt
bijt hij op 't beschuimd gebit,
dan drupt weer de dauw en siert
rondgestrooid van de aarde land.*

Vafthrudni's-mal

De godin van de nacht was driemaal getrouwd geweest, en bij haar eerste man Naglfari, had zij een zoon die Aud heette, bij haar tweede, Annar, een dochter Jörd; en bij haar derde, de god Dellinger (dageraad) werd haar nu een andere zoon, van stralende schoonheid, geboren, en hij ontving de naam Dag.

De Wolven vervolgen Sol en Mani

Zodra de goden dit prachtige wezen zagen, rustten zij ook voor hem een wagen uit, getrokken door het schitterende witte paard Skin-faxi (die blinkende manen heeft) en van zijn manen schenen felle lichtstralen van alle kanten, de wereld verlichtend en glans en vreugde brengend aan iedereen.

*Voort van het oost, naar 's hemels toppunt toe,
dreef Dag zijn paard welks manen schitterden.*

Balder Dood (Matthew Arnold)

De wolven Sköll en Hati

Maar daar het kwaad het goede altijd op de hielen volgt, in de hoop het te vernietigen, stelden de oude bewoners van de Noordelijke landen zich voor, dat beiden, Zon en Maan, voortdurend vervolgd werden door de woeste wolven Sköll (verzet) en Hati (haat), wier enig doel was de schitterende wezens vóór hen in te halen en op te eten, opdat de wereld weer in haar oorspronkelijke duisternis mocht worden gehuld.

*Sköll heet de wolf
die de godin, de prachtige,
naar de zee toedrijft;
Een andere, Hati genoemd
is Hrodvitnir's zoon;
Hij zal voorgaan het hemelkind schoon.*

Saemunds Edda

Nu en dan, vertelde men, haalden de wolven hun prooi in en trachtten ze op te eten, brachten zo een verduistering van de stralende hemellichamen teweeg. Dan hief het verschrikte volk zo'n oorverdovend lawaai aan, dat de wolven, door het getier verschrikt, ze direct loslieten. Dus bevrijd vervolgden Zon en Maan hun weg en ijlden sneller dan tevoren, terwijl de hongerige monsters voortstormden in hun zog, snakkend naar de tijd wanneer hun pogingen zouden slagen en het einde van de wereld zou komen. Want de noordelijke volken geloofden dat, daar hun goden ontsprongen waren aan een vereniging van het goddelijke element (Börr) en het sterfelijke element (Bestla), zij eindig waren, en gedoemd onder te gaan met de wereld die zij hadden gemaakt.

*Maar toen zelfs in die vroegste tijd
was zwak geduid de dageraad
van woeste strijd, van schok des doods,
als alles eindigt in Ragnarok;
Als goed en kwaad, als niet en zijn
beginnend nu, eindigen hun kamp.*

Valhalla

Mani werd ook vergezeld door Hiuki, de wassende-, en Bil, de afnemende maan, twee kinderen die hij had weggerukt van de aarde, waar een wrede vader hen verplichtte iedere nacht water te dragen. Onze voorouders verbeeldden zich dat zij deze kinderen, de oorspronkelijke, *Jack en Jill* met hun emmer, in vage omtrekken op de maan zagen.

De goden stelden niet alleen Zon, Maan, Dag en Nacht aan om de voortgang van het jaar aan te geven, maar riepen ook Avond, Middernacht, Morgen, Voor-middag, Middag en Namiddag om hun plichten te delen, terwijl zij Zomer en

Winter tot de beheersers van de jaargetijden maakten. Zomer, een rechtstreekse afstammeling van Svasud (de milde en lieflijke), erfde de vriendelijke aard van zijn vader, en werd door allen bemind behalve door Winter, zijn dodelijke vijand, de zoon van Vindsual, zelf weer een zoon van de onvriendelijke god, de verpersoonlijking van de ijskoude wind.

*Vindsual is de naam van hem
die heeft verwekt de wintergod;
Zomer was Suasuthers kind;
Beiden zullen gaan hun pad,
tot van de goden schemering.*

Vafthrudni's-mal

De koude winden zweepten voortdurend neer van het noorden, en verstijfden de aarde, en de Noormannen verbeeldden zich dat deze in beweging waren gezet door de grote reus Hraesvelgr (lijken-zwelger), die, uitgedost in arendsveren, aan de meest noordelijke top van de hemel zat, en dat wanneer hij zijn armen of vleugels ophief de koude stormen uitschoten en onbarmhartig zwiepten over het gelaat van de aarde, alle dingen verwoestend met hun ijzige ademtocht.

*Hrae-svelger is de naam van hem
die zit voorbij van de hemelen end,
en spreidt zijn arendsveug'len uit,
zodat de storm te voorschijn schiet.*

Vafthrudni's-mal

Dwergen en elfen

Terwijl de goden bezig waren met het scheppen van de aarde en voor haar verlichting zorgden, was er een hele schare op wormen gelijkende schepselen uitgebreed in Ymir's vlees. Deze zonderlinge wezens trokken nu de aandacht van de goden. Zij riepen hen tot zich en gaven hun eerst gestalten en voorzagen hen met bovenmenselijk verstand en verdeelden hen vervolgens in twee grote klassen. Die welke donker, verraderlijk en sluw van nature waren, werden verbannen naar Svart-alfaheim, de woning van de zwarte dwergen, gelegen onder de grond, van waar zij nooit naar buiten mochten komen overdag, op straffe dat zij in steen zouden worden veranderd. Zij werden Dwergen, Trolls, Gnomen of Kobolden genoemd en besteedden al hun tijd en kracht aan het doorvorsen van de geheime schuilhoeken van de aarde. Zij verzamelden zilver, goud en kostbare stenen, die zij wegstopten in geheime spleten, waar zij ze, als zij wilden, konden uithalen. De overige van deze kleine schepselen, allen die goed, schoon en nuttig waren, noemden de goden Feeën en Elfen, en zij lieten hen wonen in het luchtgebied Alfheim (huis van de lichtelfen), gelegen tussen hemel en aarde, van waar zij konden neerzweven als zij wilden, om bij de planten en bloemen te zijn, te spelen met de vogels en vlinders,

of te dansen in het zilverachtige maanlicht op het groen.

Odin die de leidende geest was geweest in al deze ondernemingen, gebod nu de goden, zijn afstammelingen, hem te volgen naar de brede vlakte, Idavold geheten, ver boven de aarde, aan de andere zijde van de grote stroom Ifing, waarvan de wateren nooit bevroren.

*Ifings diep' en donk're vloed
scheidt van de aarde kind'ren nu
van de plek, van de goden woon;
Open ligt het water, dat
nimmer ijskorst stremmen zal
wijn het wiel van de eeuwen vliegt.*

Vafthrudni's-mal

In het midden van de heilige ruimte, die van het begin van de wereld gereserveerd was tot hun eigen verblijf en Asgard (huis van de goden) heette, kwamen al de twaalf Aesir (goden) en vierentwintig Asynjur (godinnen) samen op Odins bevel. Toen werd een grote bijeenkomst gehouden, waarop werd vastgesteld dat geen bloed binnen de perken van hun gebied of vredeplaats vergoten zou worden, maar dat er harmonie zou heersen voor altijd. Als een verdere uitkomst van de bespreking richtten de goden een smidse op waar zij al hun wapens maakten en de gereedschappen, nodig tot het bouwen van de prachtige paleizen van kostbare metalen waarin zij lange jaren woonden in zo'n gelukkige toestand dat deze periode de Gouden Eeuw is genoemd.

De schepping van de mens.

Hoewel de goden van het begin Midgard, of Mana-heim hadden aangewezen tot woning van de mens, waren er eerst geen menselijke schepsels om er in te wonen. Op zekere dag trokken Odin, Vili en Ve, volgens sommigen, of Odin, Hoenir (de schitterende) en Lodur of Loki (vuur) er samen opuit en wandelden langs de zee-kust toen zij vonden óf twee bomen, de esch, Ask, en de olm Embla, óf twee blokken hout, gehouwen in de ruwe gelijkenis van de menselijke gestalte. De goden staarden eerst op het levenloze hout in stille verbazing; toen, merkende wat er van gemaakt kon worden, gaf Odin deze blokken zielen, Hoenir verschafte beweging en zintuigen, en Lodur verleende bloed en bloeiende kleur.

Zo begiftigd met taal en gedachte en met het vermogen om lief te hebben en te hopen en te werken, en met leven en dood, mochten de pas geschapen man en vrouw Midgard beheersen zoals zij wilden. Zij bevolkten het gaandeweg met hun nakomelingen terwijl de goden, zich herinnerend dat zij hen in het leven hadden geroepen, een bijzonder belang stelden in al wat zij deden, over hen waakten en hun dikwijls hulp en bescherming verleenden.

De boom Yggdrasil

Alvader schiep vervolgens een forse es, Yggdrasil, de boom van het heelal, van de tijd of van het leven, die de hele wereld vulde, daar hij niet alleen wortel schoot in de verst verwijderde diepten van Niflheim, waar de bron Hvergelmir vloeide, maar ook in Midgard, bij Mimirs bron (de oceaan), en in Asgard, bij de Urdas-fontein.

Door zijn drie grote wortels verkreeg de boom een zo wonderbare hoogte dat zijn opperste tak, Lerad, (de vredegever) Odins hal overschaduwde, terwijl de andere wijd zich uitspreidende twijgen over de andere werelden staken. Een adelaar zat vastgeroest op de tak Lerad, en tussen zijn ogen de valk Vedfolnir, die zijn door-dringende blikken in de hemel zond en op de aarde en naar Niflheim, en vertelde al wat hij zag.

Daar de boom Yggdrasil altijd groen was en zijn bladeren nooit verdorden, diende hij als weide, niet alleen voor Odins geit Heidrun, die de hemelse mede, de drank van de goden, verstrekke, maar ook voor de herten Dain, Dvalin, Duneyer en Durathor, waarvan de hoornen honingdauw op aarde druppelde en dat water voor alle rivieren in de wereld verstrekt.

In de ziedende ketel Hvergelmir, dicht bij de grote boom, knaagde een verschrikkelijke draak, Nidhug, voortdurend aan de wortels, en werd in zijn vernielingswerk bijgestaan door talloze wormen, van wie het doel was de boom te doden, daar zij wisten dat zijn dood het teken zou zijn van de val van de goden.

*En altijd roofziek werkt een macht baldadig,
de wreede Nidhung uit des wereld diep,
hij haat het asa-licht welks glans weldadig
op heldenhoofd en zwaard zijn weerschijn schiep.*

Viking-verhalen uit het noorden. (R.B. Anderson)

Onophoudelijk de takken en de stam van de boom op- en afvliegend, sleet het eekhoortje Ratatosk (takboorder), de typische woelwater en babbelaar, zijn tijd met aan de draak beneden de opmerkingen van de adelaar boven te vertellen en omgekeerd, in de hoop twist tussen hen te verwekken.

De brug Bifröst

Het lag, natuurlijk, in de rede, dat de boom Yggdrasil in volkomen staat werd gehouden, en dit was de plicht van de Nornen of Schikgodinnen, die hem elke dag besprenkelden met de heilige wateren van de Urdar-fontein. Als dit water naar de aarde druppelde door de takken en de bladeren, voorzag het de bijen van honing.

Aan weerskanten van Niflheim, hoog zich verheffend boven Midgard, rees de heilige brug Bifröst (Asabru, de regenboog) op, gebouwd uit vuur, water, en lucht,

van welke beweeglijke en wisselende tinten zij behield, en waarover de goden heen en weer naar de aarde trokken of naar de Urdar-bron, aan de voet van de es Yggdrasil, waar zij dagelijks vergaderden.

*De goden stonden op
namen hun paarden, vingen aan hun rit
over de Bifröst, brug die Heimdall hoedt,
naar Yggdrasil, de es, naar 't Idavold,
Thor kwam te voet, maar heel de rest te paard.
Balder Dood (Matthew Arnold)*

Van al de goden ging alleen Thor, de dondergod, nooit over de brug, uit vrees dat zijn zware tred of de hitte van zijn bliksem ze zou vernielen. De god Heimdall hield er dag en nacht de wacht. Hij was gewapend met een scherp zwaard, en droeg een trompet, Giallar-hoorn genaamd, waarop hij gewoonlijk een zachte toon blies om de komst of het vertrek van de goden aan te geven, maar waarop hevig geblazen zou worden als Ragnarok zou komen, en de vorstreuzen en Surtr samenspannen om de wereld te verwoesten.

*Surtr van het zuiden komt
met flikk'rende vlam;
Blinkt van zijn zwaard
niet Val-gods zon?
De rotsen worden saam gesloopt.
De reuzenbergen wank'len;
De mensen gaan het pad van de hel,
de hemel is gespleten.
Saemunds Edda*

De Vana's

Hoewel nu de oorspronkelijke bewoners van de hemel de Aesir waren, waren zij niet de enige godheden van de noordelijke rassen, die ook de macht erkenden van de zee- en windgoden, de Vana's, wonend in Vana-heim en regerend naar hun willekeur. In vervlogen tijden, eer de gouden paleizen in Asgard gebouwd waren, ontstond een twist tussen de Aesir en Vana's, en zij grepen naar de wapens, terwijl zij rotsen, bergen en ijsschotsen gebruikten als werptuigen in het gevecht. Maar toen zij weldra ontdekten dat in eenheid hun kracht lag, legden zij hun geschillen bij en sloten vrede, en om het verbond te bekrachtigen wisselden zij gijzelaars uit.

Zo gebeurde het dat de Van, Niörd, kwam wonen in Asgard, met zijn twee kinderen, Frey en Freya, terwijl de Asa, Hoenir, Odins eigen broer, zijn tenten opsloeg in Vana-heim.